

Comentariul romanului Istoria ieroglifica scris de Dimitrie Cantemir - a patra parte

Continutul romanului este, inasa, incifrat printr-o serie de masti si simboluri. imparatia patrupedelor sau Tara Leului este Moldova Tara Romaneasca este imparatia pasarilor sau Tara Vulturului.

Imperiul Otoman este imparatia pestilor, inalta Poarta este templul Pleonexiei (al lacomiei). Constantinopolul este Cetatea Epithimiei (a poftii de inavutire). Dintre mastile personajelor, cele mai importante, principalii protagonisti, care se infrunta sunt Corbul (Constantin Brancoveanu) si Inorogul (Dimitrie Cantemir). Inorogul este, mitologic vorbind, un animal fabulos: cal alb, cu corn in frunte, simbol al agerimii spirituale, care trece peste orice oprelisti si isi invinge adversarii.

Intriga romanului este extrem de complicata, inestricabila, aproape imposibil de urmarit. Cu toate acestea continutul romanului se rezuma, in mare, la urmatoarele fapte: aducand doruri mari la templul Pleonexiei, din Cetatea Epithimiei, Corbul (Constantin Brancoveanu) reuseste inlocuirea Vidrei (Constantin Duca) cu Strutocamila (Mihail Racovita) la carmuirea patrupedelor Corbul si Strutocamila banuiesc ca Filul (Antioh Cantemir) si Inorogul (Dimitrie Cantemir) uneltesc in imparatia pestilor si pun la cale prinderea Inorogului.

Este trimis, in aceasta misiune, Soimul (Toma Cantacuzino), inasa acesta este cucerit de prietenia Inorogului si planul esueaza Dar Hameleonul (Scarlat Ruset) ii intinde Inorogului o cursa Acesta cade in ea si este prins si predat crocodililor (bostangiilor, corpul jandarmeriei turcesti).

Inorogul este azvarlit in inchisoare. Parasit de toti, pana si de fratele sau, Filul (Antioh Cantemir), Inorogul reuseste, pana la urma sa scape, rascumparandu-se printr-o mare suma de bani. Intre timp, conjunctura politica se schimba Corbul si Inorogul sunt nevoiti sa se impace, iar Corbul este obligat sa accepte domnia Filului, in imparatia patrupedelor Efecte savuroase, de un umor modern, ce atinge limita absurdului, scoate Dimitrie Cantemir din combinatiile de masti, ce contravin sensului naturii: Strutocamila (combinatie de strut si camila) si Monocheroleopardalis (combinatie de leu, inorog si leopard), masca tatalui sau. Constantin Cantemir.

Dincolo de alegorie, intalnim, in Istoria ieroglifica, o serie de procedee artistice.